

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan opoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 10, inozemstvo Din 25

Redakcija in upravnništvo: Wolfova ulica št. 1.
Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

„Prvoboriteljica napredne misli“

Tako je včeraj nazvalo »Jutro v svojem uvodniku mladinske stranke, ki se vedno slepmiši z naslovom jugoslovenske demokratske stranke in ki se še vedno sramuje imena samostojnih demokratov, pa čeprav so ji ti dali ministra.

Mladinska stranka — in prvoboriteljica napredne misli. Resnično! Dokaz za potrpežljivost papirja je s to trditvijo doprinešen! Ni kmalu stranke, ki bi tako grešila na račun napredne misli, kakor to dela dosledno mladinska stranka, ki je glede napredne misli dossegla samo to, da je v očeh nasprotnikov in pristašev do skrajnosti kompromitirala.

Pa si oglejmo malo поближе dejanja stranke, ki se cinično naziva prvoboriteljica napredne misli.

Brez vsakega dvoma je, da je parlamentarizem osnovna zahteva napredne misli, saj je ravno v tem historična zahteva liberalizma, očeta napredne misli. Z demisijsko vojno ministra je bilo v naši državi razgrnjeno vprašanje parlamentarizma in v tem znamenju se je tudi vodila zadnja kriza. Kdo pa je bil, ki je najbolj odločno nastopil proti parlamentarni rešitvi krize? Ali niso mar bili to samostojni demokrati? Kdo pa je bil, ki je v Ljubljani zasmehljivo pisal o zahtevi, da bodi parlamentarec vojni minister? Ali ni bil to »Slovenski Narod«, glasilo mladinske stranke? In stranka, ki gaži parlamentarno načelo, taka stranka se pa nazivati sebe prvoboriteljico napredne misli. Kaj mislite, da je napredna misel identična z reakcionarnostjo?

Med osnovna načela napredne misli spada tudi demokratični princip. Kako pa goji samostojna demokratska stranka to načelo, smo videli ravno te dni posebno jasno. Slovenski mladinski vstopili v vlado in da bi bil omiljen samostojni značaj nove vlade, so dobili tudi slovenski mladinski svojega ministra. Mladini imajo le enega poslanca in zato je naravno, da bi moral ta biti minister. V nasprotnem slučaju bi se kršila parlamentarna praksa in sicer čisto po nepotrebnosti. Vsaka res demokratska stranka bi zato najprej vprašala svoje pristaše, kako mislijo o stvarih in nikakor ne bi pustila, da bi jih zadela vest o novem neparlamentarnem ministru ko strela iz jasnega neba. Ali je mar poslanec Reiser premalo dober za ministra? Ali je sedaj nakrat preslabo kvalificiran? Ali pa se gospodje boje, da bi bil premalo vnet za politiko trde roke? Na vsak način ima stranka mladinski silovit čuden pojme o demokraciji.

Naprednjak je vedno svobodnomoisel, zato je naprednjak vedno za svobodo mišljenja. Naši mladini pa kažejo svoje »svobodnomoiselstvo« s tem, da premeščajo uradnike in jih upokojujejo, če ne trobijo v vsem v njihov rog. Izgovor, da so to delali klerikalci tudi, ne drži, ker ponos svobodnomoiselnosti je v tem, da je boljši, ne pa, da je enak klerikalci. Vrh tega pa je res, da so nastavljeni klerikalci za velika župana dva neklerikalca, dočim so mladini upokojevali klerikalca, objektivna in napredna velika župana. In politika trde roke? Volitve s pomočjo vladnega aparata? Menda vendar ne boste trdili, da je to svobodnomoiselstvo?

Svoboda znanosti je bila vedno pomorna točka v programu naprednjakov. Odposlanec naše univerze pa je del general mladinske stranke, da ne more biti vnet za ljubljansko univerzo, ker da se na njej izpoveduje njemu nasproten političen nazor.

In stališče mladini v manjšinskem vprašanju, njihovo podpiranje Trboveljske premogokopne družbe, njihov boj proti Jadranski banki, ali bi mogel pravi naprednjak delati vse to? Gospodje, povejte vendar, v čem ste se izkazali za naprednjake, v kateri stvari ste zastopali res napredno stališče!

V boju proti klerikalizmu, boste odgovorili nemara. Res je, tako kričav ni bil proti klerikalizmu nihče ko vi. Toda s kričanjem se je samo enkrat v zgodovini zavzelo mesto in še to za zlo.

Seja vlade.

Premeščanja in odpuščenja uradnikov v masi.

Beograd, 10. novembra. Včeraj ob 11. se je vršila seja ministrskega sveta. Poleg obširne diskusije o volitvah in čisto političnih vprašanjih je min. svet razpravljal o resornih vprašanjih. Finančni minister je poročal o invalidskem vprašanju. Na današnji seji vlade bo fin. minister podal izdelan načrt o dokladah invalidov in vojnih si-

rot. Notranji minister je poročal o spremembi uradništva v politični službi. Jutri bo podpisan še en ukaz o imenovanju velikih županov, pojuštrnem pa ukaz o postavljanju, vpokojitvi in premeščenju 400 srezkih načelnikov. Ministrski svet je sklenil, da se vrši skupna seja radikalnega in samostojno demokratskega kluba.

Volitve bodo 8. februarja.

Beograd, 10. novembra. Danes ob 10. se vrši seja Narodne skupščine, na kateri bo prečitan ukaz o razpustu skupščine in o razpisu novih volitev za 8. februar. V političnih krogih trdijo, da bo seja zelo burna, ker bo opozicija poskušala s svojimi demonstracijami. Ako pa poslanci HRSS ne pridejo v Beograd, bodo ostale vse demonstracije opozicije brez pomena. Na današnji seji skupščine, ki bo trajala le pol ure, bo v Pašićevem imenu Marko Tričković prečital ukaz o razpustu skupščine.

Včeraj popoldne je predsedništvo skupščine objavilo sejo skupščine, ki se vrši danes ob 10. uri z dnevnim redom: volitev finančnega odbora. Do dnevnega reda pa sploh ne bo prišlo, ker bo prvi dobil besedo Marko Tričković. Če pa radićevci ne bo v skupščini, potem bo vlada skušala izvesti volitve finančnega odbora. V tem primeru bi moglo priti do viharnih prizorov.

Radić bo aretiran — če ni ušel.

Beograd, 10. novembra. Danes bo razpuščena skupščina in razpisane volitve za februar. Situacija je torej za nekaj časa razčiščena. Volilna kampanja se bo pričela šele v drugi polovici tega meseca. Vlada vztraja odločno na stališču, da mora biti Radić aretiran, ako se nahaja v državi. Dosedaj še ni vlada ukrenila glede Radića, o katerem krožijo najrazličnejše vesti. nobenih odločnih mer, ker se bavi sedaj s spremembo vsega državnega aparata. Čez

10 dni se bo pričela volilna agitacija vlade.

KJE JE RADIĆ?

Zagreb, 10. novembra. Kje se nahaja Radić, še ni ugotovljeno. Poslanci HRSS podajajo najkontradiktornije izjave. Oni trdijo, da se Radić nahaja še v državi in da je v soboto dr. Maček z njim govoril, drugi trde zopet, da je Radić v Švici, odkoder je poslal brzojavke, tretji pa iščejo Radića celo v Tuzli.

OSTRE ODREDBE PROTI HRSS SO SE PRIČELE.

Beograd, 10. novembra. Notranji minister je brojavno naročil policijskim organom v Metkoviću, da naj najstrožje pazijo na zborovanje HRSS, ki je bilo včeraj sklicano v Metkoviću. Zapreti se morajo vsi govorniki in zastopništvo tamkajšnje organizacije, ako se bo na zboru rovarilo proti državi in državnemu edinstvu. — Nacionalni blok je z veseljem pozdravil to odredbo notr. ministra.

VOLILNI BOJ V VOJVODINI.

Novi Sad, 10. nov. Vojvodinski nezavisni radikalni so v zvezi z nastopom nove vlade sklenili na svoji konferenci, da pri bodočih volitvah ne bodo postavili svojih kandidatnih list, ampak da bodo podpirali sedanje vladne stranke pri volitvah. Definitivna odločitev pa bo padla pozneje.

Veliki Bečkerek, 10. nov. Včeraj bi se moralo tukaj vršiti veliko zborovanje Madžarske stranke, ki ga pa je vlada prepovedala.

Novi Sad, 10. nov. V novosadskem volilnem okrožju, kjer je 50.000 volilnih upravičencev, so vse stranke pričele z volilno agitacijo. Nemci in Madžari so zelo razburjeni radi tega, ker bo nova vlada prepovedala delovanje nemške in madžarske stranke.

KRALJ ODPOTOVAL V ŠTIP.

Beograd, 10. septembra. Sinoči ob 10. uri je odpotoval nenadoma iz Beograda Njegovo Veličanstvo kralj v spremstvu Zike Lazića, načelnika za javno varnost. Kralj potuje v Južno Srbijo. V prvi vrsti bo obiskal železniško progo Veles—Štip. Nato se bo zopet vrnil v Beograd.

dilo v sv. pismu, danes pa se s kričanjem ne žanje uspeha. In slovenska politična zgodovina to dokazuje. Čim več ste kričali proti klerikalcem, tem bolj so oni rasli, ker vi ste kričali, oni pa so delali. Koliko zadrževate ustanovili vi in koliko oni? Kaj je bila vam Zveza slova, združba in kaj klerikalcem Zadrževanje zveza? Z dolgotrajnim delom so si ustvarili oni močno gospodarsko pozicijo, vi pa ste z bojem proti Jadranski banki omajali gospodarsko moč naprednjakov do temelja. In ta moč je bila tedaj, ko ste vi nastopili v javnem življenju, absolutno gospodarsko

NOVA AFERA.

Beograd, 10. novembra. »Poslička« poroča iz Pariza o neki Gavrilovičevi aferi glede nabave 500.000 pušk »Mauser« za našo vojsko. Afera datira še iz l. 1923.

KONFERENCA RAD. VODITELJEV.

Beograd, 10. nov. Včeraj se je vršila pri Pašiću konferenca Pašića, Tričkovića, Jovanovića in Srskića. Razpravljali so o situaciji in delu nove vlade.

URADNO POJASNILO.

Beograd, 10. novembra. Oddelek za tisk je izdal sledeči komunik: Povodom tendencioznega pisanja opozicijskih listov o vzrokih, ki so preprečili vstop radićevcev v vlado in dalje o sprejemu predsednika Mačeka v dvoru, smo pooblaščen, da pravilno obvestimo javnost o tej zadevi. Bivši predsednik vlade je predlagal kralju, da štirje radićevci vstopijo v vlado. Kralj je pristal na njegov predlog, vendar pa z motivacijo, da se predhodno razčistijo odnosi med Radićevim stranko in tretjo internacionalo v Moskvi. Davidović je pristal na to zahtevo, ker jo je smatral popolnoma upravičeno. Odgovor na to zahtevo je prišel najprej od Radića samega, ki je izjavil, da bo še nadalje ostal v zvezi z boljševiki, češ, da mu je Čičerin obljubil moralno in gnojni pomoč v boju proti Beogradu. Dalje je takoj nato Davidović poročal kralju, da mu je Maček osebno priznal, da je tekem septembra in oktobra t. l. bil dvakrat na Dunaju v prvi vrsti radi poseta tamošnjega boljševskega poslanstva. Na podlagi tega očitno ni moglo priti do sporazuma glede vstopa radićevcev v vlado in sprejema Mačeka v dvoru.

Razvaline na vseh koncih in krajih, to je plod »vsačega principielnega, nesčebičnega in neumornega« dela, kakor pravi »Jutro«. Nikjer pa niso razvaline tako velike, kakor v politični organizaciji naprednjakov v stališču napredne misli.

In po vsem tem si upate še govoriti, da je vaša stranka prvoboriteljica napredne misli?

V prvi vrsti boja proti napredni misli ste vi in zato smo proti vam in zato ne odnehamo v boju proti vam! Tako zahteva interes prave napredne misli!

Zemljoradniki postavilo na Hrvatskem svoje kandidate.

Zagreb, 10. novembra. Volilna akcija v Zagrebu zavzema vse večje konture. V Zagrebu se mudi zemljoradniški poslanec Djakovlić. Zemljoradniki namenjajo postaviti v vseh volilnih okrožjih na hrvatskem ozemlju svoje liste. Tudi HRSS se pridno udeležuje volilne akcije in je imela včeraj veliko zborovanje. Stranke bloka so sklenile, da se bodo med seboj podpirale, vendar pa o skupni listi federalističnega bloka še ni nobenega zaključka, marveč se bodo v tem smislu vršila pogajanja. V nekaterih županijah, kjer so pri prošlih volitvah dobile druge stranke mandat po količniku, namenjajo postaviti HRSS sedaj dvojne liste, tako da bi ji pripadli vsi mandati. To so volilna okrožja Zagreb, Bjelovar in Varaždin.

IZJAVA VOJE LAZIĆA.

Beograd, 10. novembra. Vodja zemljoradnikov g. Voja Lazić je podal izjavo kot odgovor »Slobodnemu domu«, ki piše, da se nahajajo v zemljoradniški stranki samo Srbi. G. Lazić to najodločnejše demantira in izjavlja, da so v zemljoradniški stranki organizirani slovenski napredni kmetje, mnogi Hrvatov in preko 150.000 Srbov. Zemljoradniška stranka bo nadaljevala svojo politiko proti Pribeževiću, Radiću, Korošcu in Pašiću za pravilno poimenovanje narodne in državne politike.

Politika novega finančnega ministra.

Beograd, 10. novembra. Novi finančni minister Stojadinović je podal dopisniku »Politike« obširno izjavo o finančni politiki nove vlade, ki bo v ostalem ista kakor preje. Ta politika bi se dala definirati v treh stavkih: V valutnem pogledu — deflacijska, budžet — ravnostno, izdatki — varčevanje. V kratkem intervalu Davidovičeve vlade ni bilo nobenih načelnih sprememb. Edina zasluga g. Spaho za finančno politiko nove vlade je, da Spaho ni uvedel nobenih novotarij in napravil nikakih eksperimentov. Finančna politika nove vlade stremi za stabilizacijo dinarjevega tečaja. Suficit je majhen, letičih dolgovi ni. Dalje je Stojadinović izjavil, da heterogena Davidovičeva

vlada ni mogla predložiti zakona o neposrednih davkih v Srbiji in Crni gori. To bo naloga nove vlade, ki bo v tem pogledu započelo finančno politiko nadaljevala. Za sedaj ne bo nobene nove davčne obtežitve. Izdatki se bodo povečali z dokladami invalidom. Mi bomo invalidsko vprašanje izvedli v pogledu teh plač z zakonom, za kar imamo tudi pravico po finančnem budžetu, češar pa vlada Davidovića ni hotela storiti. Nedavno smo se vsi zložili v tem vprašanju na intervencijo krone iz smo takoj pričeli z delom. Končno pa bo šla finančna politika nove vlade za povzdigo domače industrije in trgovine ter za zboljšanje pridobitnega stanja v državi.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Beograd, 10. novembra. Na včerajšnji seji demokratskega kluba so razpravljali o politični situaciji. Timotijević ni zadovoljen s politiko Davidovića, ker je z zvezo z blokom onemogočena vsaka kombinacija z demokr. klubom. Dalje je demokratski klub razpravljaj o volilni akciji in o pripravih za kongres demokratske stranke. Na kongresu bo Davidović poročal o politični situaciji, Pešić pa o delu vlade. Cepitev demokratske stranke se ni izvršila, kakor to vedno upajo njeni nasprotniki. Tudi ni verjetno, da bi prišlo do cepitve na kongresu samem.

VESTI O PAŠICEVI SMRTI — NERESNIČNE.

Beograd, 10. novembra. Včeraj so se pojavile vesti o smrti Pašića, ki pa so popolnoma izmišljene. Notranje ministristvo bo odredilo vse potrebne korake, da se prepreči razširjanje tendencioznih vesti.

HRSS POSTAVI POVSODI SVOJE KANDIDATE.

Zagreb, 10. nov. Kakor doznava, bo HRSS v vseh krajih, kjer se nahajajo njeni pristaši po potrebi postavila posebne kandidatne liste. Ni še gotovo, če bo postavila HRSS svojo kandidatno listo tudi v Sloveniji.

SCHOBER — NASLEDNIK SEIPLA?

Dunaj, 9. 11. Politični krogi trde, da bo poverjen s sestavo nove vlade policijski predsednik dr. Schober in to v tem slučaju, če bi bila pogajanja z železničarji brezuspešna, ali če bi bilo nemogoče, da bi zopet sestavil vlado dr. Seipel.

ANGLEŠKA ZUNANJA POLITIKA.

London, 9. nov. Glavni organ konservativne stranke »Morning Post« piše, da je Chamberlain odločno proti zunanji politiki Macdonalda. Zato je čisto gotovo, da ne bo Chamberlain odobrili niti ženevskega protokola in niti ratificiral angleško — ruskega dogovora.

VČERAJSNJE NOGOMETNE TEKME.

Rapid : Jadran 5:0 (4:0).
Jadran prišel vsled tega z II. mesta na III.
Lask:Svoboda 6:0.
Ilirija (kombinirana) : Hermes 4:1. (Priateljska tekma.)

ZAROTA PROTI ŠPANSKEMU KRALJU.

Paris, 9. novembra. — Na obmejni železniški postaji med Francijo in Španijo je policija aretirala štiri sumljive osebe, pri katerih so našli bombe in samokrese. Na policiji so priznali, da so prišli iz Pariza in da so namenavali oditi v Španijo. Pri njih so našli dokumente, iz katerih se vidi, da je bila ta četvorica na čelu zarote proti Primi de Riverja. Na podlagi teh dokumentov je izvedla francoska policija obširno preiskavo in aretirala 18 sumljivih oseb. Tudi je odkrila policija večjo zalogo razstreliva. Izgleda, da je ta četvorica pripravljala atentat tudi na španskega kralja. O vsem je bila obveščena španska policija.

DINARSKI DAN JUGOSLOVENSKE MATICE.

O končnem rezultatu včerajšnjega Dinarskega dne še nismo mogli dobiti definitivnih podatkov, ker se sedaj še prispevki štejejo. Po dosedanjih rezultatih pa je Dinarski dan zelo lepo uspel. Nabralo se je vsega okoli 15.000 Din. Pri Dinarskem dnevu so sodelovale članice Kola jugosl. sester, Splošno žensko društvo, Klub Primorsk, Klub Soča, dalje gojenke liceja, gojenke Kristofovega zavoda in »Zoraše«. (Klub srednješolcev iz zasedenega ozemlja.) Jugoslovanska Matica, ki je vodila organizacijo Dinarskega dne, je to pot vse mesto razdelila v posamezne abirne rajone, tako, da je vsak par nabralcev imel svoj odrejen delokrog. Na ta način so se odzvali tudi tisti meščani, ki ob prejšnjih prilikah niso mogli biti pozvani k prispevanju. Kot nabiralci so se zlasti obnesli naši akademiki, ki so se prostovoljno javili k sodelovanju. Prav tako gre čast in zahvala vsem navedenim društvom, ki so s požrtvovalno vneto vršili narodno dolžnost za brate tam preko. Čast in priznanje pa Ljubljancem, ki so prispevali vsak po svoji moči za najuspešnejše Slovence, ki združujejo pod turčevo peto. Ljubljana je v vsakem očitu pokazala včeraj, da iskreno sočustvuje z brati tam preko, ki naj žive v pričnanju, da nas za enkrat loči samo državna meja, meje med njimi in našo ljubeznijo pa ne more nihče potegniti.

Opozorjamo na nocojšnji kongres g. Pavle Lovšičeve.

„Nova Doba“ proti dr. Trumbiću.

Splitška „Nova Doba“ je staro demokratsko glasilo in danes je odločno na strani Davidovića. Zato ni brez interesa, kako sodi „Nova Doba“ o zadnjem govoru dr. Trumbića, ki je imel svoje dni ravno v „Novi Dobi“ zanesljivo in odkritosrečno podporo. Na drugi strani pa je tudi vprašanje, ki ga je sprožil v svojem zadnjem govoru dr. Trumbić tako važno, da je dobro, če se vedno in vedno pokličemo Jugoslovenom v spomin veliki dogodki našega ujedinjenja, ki morajo biti podnet za uporabo, za skupno delo.

„Nova Doba“ piše med drugim: Opetovano je nazval Radić delegate Narodnega sveta, ki so se udeležili historičnega dejanja dne 1. decembra 1918. leta, izdajalce hrvatskega naroda in „magarce“. Ni prizanesel niti dr. Trumbiću in njegovemu delu in delo Jugoslovenskega odbora je označil kot gosposko izdajstvo hrvatskega naroda. Glasom „Hrvatske Rijele“ pa je dejal dr. Trumbić na nedeljskem solinskem shodu med drugim sledeče:

„Hrvatska inteligencija se je izgubila v navdušenju, hrvatski sabor pa, ki sicer ni bil hrvatski, ker je bil izbran z omejeno volilno pravico, je razpuščen in zaprt. Ta sabor, ki je deloval tekotom stoletij, ni deloval za čas našega osvobodjenja. V njegovem imenu je nastopal nekak odbor, ki je bil svojevoljno izbran. Ta odbor je, kar je nezasišano, deloval v imenu hrvatskega sabora, ta odbor je šel preko Drine in izročil oblast nad hrvatskim narodom Beogradu in beograjskim cincarjem.“

Dr. Trumbić je torej popolnoma usvojil nazor Radića glede našega ujedinjenja. Nazor gospoda Trumbića pa je napaden.

Hrvatski sabor je na svoji seji z dne 29. oktobra soglasno sprejel predlog, po katerem se je priznavala vrhovna oblast Narodnemu svetu Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ta predlog so podpisali predstavitelji vseh strank, med njimi tudi dr. Lorković, Ivan Peršić, Ilija Kovačević in Ivan Krnić, ki so danes člani Hrvatske Zajednice, v katero je se dni vstopil dr. Trumbić. Narodni svet* pa je bil tedaj resnični in popolni predstavitelj celokupnega našega naroda, ker so bile v njem zastopane vse stranke. Za Narodnim svetom je stal tedaj ves narod in nikdar ni bil naš

* Narodno veče je bilo sestavljeno iz sledečih strank in narodnih skupin: 1. Hrvatsko-srbska koalicijska, 2. Starčevićeva stranka prava, 3. Hrvatska ljudska kneževska stranka, 4. Srbska narodno-radikalna stranka, 5. Socijaldemokratska stranka, 6. Skupina okrog „Glasa SHS“, 7. Skupina „Mali Novin“, 8. Skupina „Novine“, 9. Zastopstvo Reke, 10. Zastopstvo Medimurja, 11. Narodna organizacija za Dalmacijo, 12. Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri, 13. Zastopstvo vseh strank iz Bosne in Hercegovine, 14. Veselovska ljudska stranka, 15. Jugoslovenska ljudska stranka, 16. Jugoslovenski demokratski klub, 17. Politično društvo „Edinost“ za Trst, 18. Zastopniki bosanskega sabora, 19. Jugoslovenski klub iz avstrijskega cesarskega sveta, 20. Dopolnili deložni zborov: kranjskega, istarskega, koruškega, goriskega, istrskega in dalmatinskega.

Tržaško pismo.

V Trstu, 7. novembra 1924.

Sv. Zmaga letos ni bila naklonjena Mussoliniju in njegovi stranki. Praznovanje obletnice zmage je spremljala cela vrsta krvavih spopadov in incidentov, ki so jih izvajali fašisti v Rimu, kolikor skoraj po vseh drugih središčih Italije. Povod so uprizarjali napade na skupine bojevnikov in pohablencev in druge organizacije, ki ne odobravajo fašističnega absolutizma.

Posebno huda pa je fašističska jeza na bojevnike in pohablence. Za v zadnjem pismu sem omenil, da so se organizacije bojevnikov in pohablencev demonstrativno vzdrale proslave obletnice pohoda na Rim (28. oktobra) in da so proglasili za svoj praznik obletnico zmage (4. novembra). Za proslavo tega državnega praznika so se pripravljali bojevniki letos s pose-

no vneto, in sicer tudi demonstrativno, ker so hoteli poleg drugega manifestirati tudi dejstvo, da so oni tisti, ki so priborili Italiji zmago in ki se edini imajo pravico ponositi z njo kot s svojim delom. Na dan obletnice zmage so bili izdani proglasi, v katerih se je izrečno naglašalo, da nimajo fašisti nikake pravice do zmage, da bojevniki ne bodo dopustili, da bi fašisti izrabljali zasluge bojevnikov in pohablencev v svoje strankarske namene.

Tako zadržanje bojevnikov je fašiste silno razjezilo in ker so videli, da se proslava zmage vsled agitacije bojevnikov lahko spremeni v odločno protifašistično manifestacijo, so sklenili reagirati in tako je prišlo po raznih mestih Italije do krvavih incidentov. V Rimu so napadli v sprejeto skupino „Italia Libera“, ki jo je vodil Garibaldijev potomec general Peppino Garibaldi. Sledil je krvav spopad, ki je povzročil splošno paniko. Druge skupine fašistov so napadle bojevnike z gorjanci in revolverji. V znak protesta so bojevniki razpustili sprevod in se podali v svoj državstveni sedež, ne da bi bili mogli položiti venec na grob neznanega vojaka, kakor so nameravali.

Fašisti so napadali in pretepali tudi posamezne bojevnike in pohablence. Našim tovarišem — pripoveduje poslanec Ponzio di San Sebastiano, eden izmed voditeljev italijanskih bojevnikov — so fašisti trgali odličja. Najprej so začeli streljati na množico. Vojne pohablence so metali na tla, bojevnike so preganjali po ulicah z revolverji in ročnimi bombami. Na Korzu in trgu Venezia so fašisti vpili: »Doli Ponzio in Viola!« (Ta poslednji je glavni tajnik združenja bojevnikov.) Na trgu Venezia so mene in Viole obkolili naju psovali in nama grozili. Kričali so nama: »Gnus!« Mater v vojni padli so poklekli pred napadatelji, jih prosile in jokale. Toda mi bojevniki in pohablenci, ki smo oboževali samo z našim prepričanjem, pravimo prav na glas tistemu, ki naj sliši, da tako ne pojde dalje. Mera je polna.

V tem zadnjem stavku je izraženo v vsem svojem pomenu globoko nerazpoloženje bojevnikov in pohablencev proti fašizmu. Ker so se enaki incidenti dogajali, kakor rečeno, skoraj po vseh mestih Italije, se lahko reče, da je to nasprotje splošno in da je zajelo nerazpoloženje napram fašizmu vse bojevnike in pohablence od enega konca Italije do drugega. To nerazpoloženje se bo spremenilo po zadnjih rimskih izgledih v politično sovražnost in s tem postanejo bojevniki in pohablenci najvažnejši protifašistiški politični čimbeli. Ako se pomisli, da štejejo združena bojevnikov in pohablencev nad en milijon vpisanih članov in da se njih število v zadnjem času naglo množi, si ni težko predstavljati, kako silnega zaveznika bo imela v njih opozicija in kako nevarnega nasprotnika fašizem in njegov režim.

Bojevniki in pohablenci so za fašizem tem nevarnejši, ker uživajo v javnem mnenju splošne simpatije kot organizacija onih Italijanov, ki so se v zadnji vojni borili po rovi, oziroma bili v vojni ranjeni in pohabljeni. Ako nastopijo oni odkrito proti fašizmu, ni nobenega dvoma več, da bo simpatizirala vsa javnost z njimi in Mussolini bi prišel v skrajno kritično položaj. Ali naj bi ukazal svojim fašistom, naj nastopijo

proti bojevnikom in pohablencem na isti način, kakor nekdanj proti socialistom in komunistom? V tem slučaju bi prišlo do državljanske vojne, v kateri bi fašisti gotovo podlegli. Armada bi gotovo ne gledala nevtiralno, kakor ob času fašističskega pohoda na Rim, temveč bi se zavzela za svoje veterane iz svetovne vojne. Fašizem ne sme torej niti misliti na kako nasilno akcijo proti bojevnikom in pohablencem in v tem je ogromna moralna moč teh poslednjih. In to veliko silo si je fašizem povodoma letošnje proslave zmage končno odtujil. Se ta teden se bo vršila seja vodstev obeh združenj, na kateri se bo sklepalo o nadaljnjem zadržanju napram fašizmu z ozirom na zadnje izgrede. Predvideva se, da ne bodo ti sklepi nikakor prijetni za Mussolinija, temveč da bodo prišli bojevniki v odločno opozicijo proti vladi in fašizmu.

Tako je prinesel praznik sv. Zmage sedanjemu nasilnemu režimu v Italiji nov občuten moralni udarec. Politična in moralna izolacija fašizma je napravila ogromen korak naprej. Ta udarec je za Mussolinija tem hušil in občutnejši, ker je prišel tik pred otvoritvijo rimskega parlamenta, ki je napovedana za 12. t. m. Ni dvoma namreč, da bodo imeli dogodki zadnjih dni silen odmev tudi v vlaški večini.

Patriotično norenje preteklih dni je povzročilo tu v Trstu občutno krizo v pristanšču. Delavci, ki so po silil včlanjeni v fašističskem sindikatu, dne 3. in 4. niso delali, ker so morali po naredbi fašistovskih voditeljev praznovati zmago. Vsled tega se je nakupilo v pristanišču ogromno robe, tako da je vse prenapolnjeno. Osem do deset dni se bo moralo — po poročilih tukajšnjih listov — delati moč in dan, da se spravi pristanišče zopet v red.

Prvi dnevi novembra pa so važna obletnica tudi za naše tukašnje barte. Dne 3. novembra 1918 so prišli Italijani v Trst in zasedli sedanjo Julijsko Krajino, s čimer se je začela za primorske Slovence nova žalostna doba njihove zgodovine — zgodovine njihovega suženjstva. Tukašnja »Edinost« je objavila včeraj tem povodom zanimiv članek pod naslovom »Sest let naše politične zgodovine«. V članku se obravnava pregledno dogodki zadnjih šestih let v domačem slovenskem taboru, dogodki, ki so dovedli vsled klerikalne propagande do znane cepitve prejšnje enotne politične organizacije primorskih Slovencev in do razkola.

Veliko šuma je napravil tu polom »Banca Adriatica«. Odkrile so se ogromne sleparije in nekateri člani upravnega sveta so bili aretirani. Med njimi se nahajata tudi Ciro Kamenarović, ki je sedaj zaprt v tukašnji zapor. Upniki so se obrnili do vlade s prošnjo za pomoč. Zelo se je kompromitiral pri tej zadevi tudi tržaški župan senator Pitacco, katerega napada en del tukašnjega časopisa, češ, da bi ne bil smel odstopiti, temveč da je bila njegova naloga povsem drugačna, ko je kot predsednik upravnega sveta sprevedel, da stvari v banki niso v redu. V zvezi s tem so se pojavile te dni govorice, da bo tržaški občinski svet razpuščen in imenovan vlaški komisar. A. Z.

Kako so izvedeli Nemci o potovanju lorda Kitchenerja.

Bivši carski žandarmerijski general Komisarov, ki je sedaj v sovjetski službi in ki se nahaja v New-Yorku, pripoveduje v »New-York Times«, kako mu je bilo svojačasno naročeno, da dožene, na kak način da so Nemci zvedeli o potovanju lorda Kitchenerja v Rusijo.

Začetkom julija 1916 je dobil Komisarov od policijskega ravnatelja Blielkega povelje, da odda k dvorani dami Virubovi. Od Virubove je dobil ob tej priliki Komisarov gorje povelje. Komisarova pa to povelje ni zadovoljstvo in je šel k carju v avdienco, da mu on povelje ponovi. Car pa je molčal in je samo pomembno bobnal s prsti po mizi. Komisarov se je nato obrnil v London, kjer so mu zagotovili, da se je v Londonu o potovanju Kitchenerja strogo molčalo in celo kapitan ladje ni vedel, da je na ladji Kitchener. Povelje za pot v Rusijo je dobil šele na odprtem morju. Komisarov je zato znal, da se more uganka razrešiti samo v Petrogradu.

Komisarov je naročil svojim agentom, ki so opazovali Rasputina, da ga vprašajo, ko bo Rasputin vsled vina zgovoren, kaj da ve o smrti Kitchenerja. Po štirinajstih

dnevi se je to posrečilo in Rasputin je dejal, da se je pri njemu carica pritožila, ker da car zopet silno plje. Dalej se je carica pritožila, ker se ni tudi njej povedalo o potovanju Kitchenerja. Končno je dejala carica, da car v pljenem stanju veliko preveč govori v navzočnosti admiralov Nijova in generala Tojolkova... Komisarova agentura je dalje ugotovila, da je obiskal Vojejkov po nekem silnem plančevanju carja kneza Andronikova. Dobra prijatelja kneza pa sta bila Grothus in baron Freynatti. O obeh se je pozneje dokazalo, da sta bila nemška špijona in je bil Grothus obojen, Freynatti pa obojen na dosmrtno ječo. Dve uri za Vojejkovim je obiskal Andronikova neki Svedov, ki je takoj nato odpotoval na Švedsko in obiskal nemškega poslanika v Luzzusa. Temo je tedaj sporočil podatke o Kitchenerjevem potovanju. Po povratku iz Švedske je bil Svedov aretiran, obojen in obojen. Andronikova pa se ni ničesar zgodilo.

Pozneje je Komisarov o vsem poročal carici, ki pa je poročilo poslušala zelo nejevoljno in izjavila, da je že vsa stvar urejena. Zato da naj o stvari molči. Tako je sedaj tajna Kitchenerjeva smrti odkrita.

Politične vesti.

= Vojvodinski radikalni proti samostojnim demokratom. »Obzorje« poroča, da so se vojvodinski radikalni najenergičnejše izrekli proti vsakim skupnim listam s samostojni demokrati. Vojvodina da je radikalna in nima jo v njej samostojni demokrati ničesar iskati.

= Preganjanja zemljoradnikov so se pričela. Nacionalni blok napel vse sile, da zruši v Bosni zemljoradnike. Zlasti pa bo nastopila vlada proti Joci Jovanoviću in proti Čedu Kokanoviću. Pravilo, da bodo tudi proti bosenskim zemljoradnikom uporabili zakon o zaščiti države, če ne bi država sredstva pomagala. Ravno tako se misli navalati nacionalni blok na zemljoradnike v Vojvodini.

= Bivši Stamboliskijevi ministri obtoženi. V Sobraju so bili predloženi neki zakonski načrti finančnega ministra. Glasom teh načrtov se stavljajo pod obtožbo člani bivšega Stamboliskijevega kabineta, ki so obtoženi, da so v svojo korist oškodovali državo. Zadeva je bila izročena pravnemu odboru v preiskavo.

= Heriotovski nasprotniki. Nacionalna republikanska liga, katere predsednik je Millerand, a člani izvršnega odbora Marsal, Le Trocquer Maginot in Reibel, objavlja oklice na francoski narod, kjer pravi: Posledice delovanja levega kartela se že občutijo. Vidi se, kam vodi zveza onih, ki se nazivajo može reda in ki se izdajajo za internacionalce in revolucionarje. Na londonski konferenci smo se odrekli Poruhirja in vseh ugodnosti, ki smo jih imeli v rokah. V Ženevi smo brez potrebnih garancij prevzeli naše obveznosti, ki našo gotovost lahko ogrozijo. Levemu bloku se ni posrečila niti stabilizacija franka, niti izboljšanje finančnega položaja v državi. — Slednjič se francoski narod poziva, da pošlje svoje moči v službo stremljenjem nacionalne republikanske lige.

Ljubljanski Sokol.

Dne 1. decembra 1924 obhajamo šesto obletnico ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo pod žezlom starih sokolov in našega rodu Karagorjčevcev, naših prvih borcev za »krist čistost in slobodno zlatnute«. Pred šestimi leti so se poklonili zastopniki Slovencev in Hrvatov »Narodnega veča v Zagrebu« predstavljatelju Kraljevine Srbije, tedanjemu regentu in sedanjemu našemu kralju Nj. Veljansvu Aleksandru s prošnjo, da svedčano proklamira ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotni državi. To se je izvršilo dne 1. decembra 1918. Presekane so bile vezi našega rodstva, končano naše mučenstvo in ovenčano s krono svobode. Dan 1. decembra je torej naš narodno-zgodovinski praznik, je praznik vsega jugoslovenskega Sokolstva, ki ga je svedčano proslaviti vsako leto.

V ta namen priredi Ljubljanski Sokol v svoji telovadnici v Narodnem domu v soboto, dne 29. novembra t. l. ob 20. uri svečano telovadno akademijo, ki jo otvorijo brat društveni starosta z nagovorom, vsebujočim zgodovinsko važnost 1. decembra za naš narod in Sokolstvo še posebej. Na to si sledijo izbrane telovadne in pevске točke. Iz posebne prijaznosti sodelujejo: gospa Lovsetova, g. Julij Betetto in g. M. Škrbinšek. Telovadne točke izvajajo izbrani telovadci in telovadke Ljubljanskega Sokola. Akademija bo vsestransko ugodila željam in pričakovanjem naklonjenega nam občinstva.

V ponedeljek, dne 1. decembra t. l. pa se vrši v društveni telovadnici ob 11. uri »svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

novospredstavljenih članov in članic.

»svečana zaobluba«

Francoske knjige.

Paris, v novembru.

Povojno francosko literarno produkcijo odlikuje velika raznovrstnost in pa njena intenzivnost v primeru z letom 1914. V splošnem se je produkcija pomnožila za 2 in pol odstotka v vsaki panogi.

Po posameznih panogah odsejajo francoske knjige v odstotkih na:

roman, povest in novela	40 %
spomini in potna literatura	2,6 %
pesmi	8 %
drama	2,5 %
tujo literaturo	1,3 %
kritiko in zgodovino književnosti	10 %
zgodovinska dela	6,7 %
glasbo	1,3 %
filozofijo in verstvo	5,3 %
gospodarstvo in finance	12,8 %
lepoto umetnosti	9,5 %

Ta statistika je bila sestavljena na podlagi vseh v prvi polovici leta 1924 izšlih knjig. Mesečno je izšlo v tem času 300 del. Prava strokovna literatura se pri tem ni upoštevala. Statistika potrjuje, da dominira roman, ki doživlja sedaj tako vi-

soko konjunkturo, kakor se nikoli. Kateri roman je najbolj priljubljen? Odgovor: Vsak dobro pisan in napet. Doživeli smo po vrsti velikanske naklade potopisov, sportnih romanov in tudi filozofičnih povesti. Zanimanje velikih mas je univerzalno. Reči bi se tudi moglo: velike mase se morejo vsemu prilagoditi. Značilno je za sedanjost resno dobo, da ima humoristični roman velik odboj. Vautel, Béraud (Mučenstvo debelih), Arnave itd. pomagajo s svojim humorjem in svojo satiro preko vsakodnevnih skrbi.

Silno pa je padlo zanimanje za takozvane bodočnostne romane. Po kratki pljnosti je publika zopet realistična in kritična. Iluzijo prenese samo pod pogojem, da avtor pokaže, da sam vanjo ne verjame. To nikakor ne izključuje idealizma, kar se vidi tudi iz tega, da so mladi med pisatelji bolj ko kedaj priljubljeni. Samo pomisliti je treba na velikanski uspehi komaj dvajsetletnega Radiguetja. Če bi se hotelo odšteti dela najmanj trideset let starih, potem bi v vsakem oziru manjkala vsaj polovica. To razmerje je čisto novo in razveseljivo.

Vsak roman doživlja sedaj visoko konjunkturo z edino izjemo romanov z laž-

nivnim sentimentalizmom. Pa tudi romani, ki bi hoteli samo pridigovati moralo, niso priljubljeni. Na drugi strani pa se more tudi reči, da imajo vse ekstravagance, bodisi v političnem, socialnem ali umetniškem oziru prav malo izgleda na uspeh.

Večji odjem knjig pa ni povzročen samo od duševnih faktorjev, temveč tudi od velike poverljivosti knjig. Za večino del velja draginski koeficient samo 25 do 45 odstotkov v primeru z živili in 6,25 odstotkov v primeru z oblačili. Preje ni bilo mogoče dobiti za denar, ki je veljal pripravi obedi, dobro opremljene knjige, danes je to mogoče. Leksuzne izdaje knjig predstavljajo danes najbolj varno naložitev denarja. Cesar se mnogi pridno poslužujejo. Vse luksuzne izdaje so takoj razprodane. Splošno daje vse prednost pred dvomljivimi ruski, mehiškimi in drugimi sličnimi vrednostnimi papirji dobri knjižnici.

V formalnem oziru je treba reči, da razumejo založniki svoj posel sedaj veliko bolj, kakor pa pred vojno. Za razširjanje kake knjige se dostikrat ne izda nič manj, ko za propagando podjetnikov. Nekateri založniki natisnejo po 250 knjig v posebni izdaji, ki jo odpošljejo potem znanim literatom in znanstvenikom, da se o delu izjavijo. Iz njih odgovorov se potem sestavi

uspešna reklama. Zopet drug založnik natisne 250.000 izvodov prve pole knjige in potem se razdaža ta pola brezplačno po vsem Parizu. Kdor je prebral prvih 16 strani, ta hoče čitati tudi ostale in knjiga je v publiko uvedena.

Tanja literatura prodre v francosko publiko le v neznatni meri. Fritz v. Unruh, Thomas, Heinrich Mann, Angermayer se prevajajo le s srednjim uspehom. Od Angležev se čitajo zlasti Conrad, Wells, Jack London; Spanci in Italijani se čitajo le malo. V tem oziru se je le malo izpremenilo. Kakor Francoz malo potuje, tako tudi malo čita tuje literature. Najmanj pa v originalnem jeziku. Od nemških se prav za prav prodajo samo umetniške knjige, kjer so slike važnejše ko tekst. V zadregi pa je Francoz vsled cene nemške knjige, ker nikakor ne more razumeti, kako da stoji zlata marka tako dobro in da je treba šteti toliko frankov za nemško marko, ko so bili Nemci vendar premagani.

To in ono.

Ime Lloyd. Bralci časopisov neredko srečujemo ime Lloyd, ne da bi vedeli njegov pravi pomen. Enkrat je Lloyd parobrodno društvo, drugič ime časopisa, po-

tem zopet pomeni zavarovalno društvo in končno se piše tudi vodja angleških libralcev Lloyd Georges. Odkod torej to ime? Za časa vladanja kraljice Elizabete je imel v znameniti ulici stolpa nek znan Lloyd svojo kavarno. Kavarno so obiskovali predvsem mornarji. Zato je imel Lloyd vedno vestil iz vseh delov sveta. Podjeten, kakor je bil, je pričel izdajati Lloyd s svojimi prijatelji lepega dne časopis, ki se je imenoval »Lloyds York«, ki je danes po Londonski Gazzeti najstarejši angleški časopis. Toda Lloyd se ni zadovoljil samo s časopisom. Skratka nato je ustanovil tudi zavarovalno društvo, ki je dobila tudi po njemu svoje ime. Ta družba se je v kratkem času tako razvila, da je štela preko 2000 članov. Nato je Lloyd osnoval še parobrodno društvo, ki je zopet dobilo po njemu ime. Tako se je ime Lloyd razširilo po vsem svetu in dobilo svoj sedanj pomen.

Lastnik:

Konzorcijski »Narodnega Dnevnika«

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

148

»Kaj želi Tambudza od opice Tarzana?« je vprašal opičji človek.

»Bil si dober z menoj, kakor nihče tu. V zahvalo te hočem svariiti,« je odvrnila stara čarovnica.

»Mene, svariiti? Pred kom pa?«

»Maganvazam je že določil moške, ki bodo spali s teboj v koči. Čula sem, ko je govoril z njimi in kaj jim je ukazal. Proti jutru bodo prišli od plesa k tebi. Če bi bil zbujen, bi hlinili, kakor da hočejo leči k počitku. Toda oni bi le počakali, dokler bi znova ne zaspal, da bi padli vsi po tebi in te ubili. Če bi pa spal, ko bi stopil v kočo, potem jim je naročeno, da te takoj umore. Maganvazam hoče na vsak način dobiti nagrado, ki jo je obljubil beli mož.«

»Ah, to sem popolnoma pozabil,« je tiho mrmral Tarzan predse. Potem je pristavil tako, da ga je starka lahko čula: »Kako pač misli Maganvazam dobiti nagrado; moji sovražniki, oni beli možje, so že davno zapustili to deželo in odšli bogvekam...«

»O, ti nisi daleč odšel,« je hitro prekinila Tambudza. »Maganvazam že ve, kje tiče. Njegovi veli so urni in belokožci gredo le počasi naprej. Kje so?« je napeto poizvedoval Tarzan.

»Hočeš k njim?« je začudeno vprašala Tambudza.

Tarzan je le prikimal.

»Tako natančno seveda ne znam opisati njihovega taborišča, da bi našel sam tja. Toda hočem ti pokazati, bvana.«

Oba sta bila v ta razgovor tako zatopljena, da nista v tej veliki temi opazila, kako se je nekdo splazil v kočo in kmalu zopet izginil.

Bil je mali Bualaso, sin poglavarja in ene njegovih prejšnjih žena, sicer škodoželjen in zloben pobič, ki je imel posebno na Tambudzo piko in je tožil svojemu očetu najmanjše stankine prestopke... »Pojdi,« je dejal Tarzan naglo, »greva takoj...«

Bualaso tega ni več slišal. Bil je že zopet na vaški cesti in poročal svojemu polpijanemu očetu, kaj je zopet izvohtil. Ostali so se še zmirom sukali in skakali v divjem plesu kakor obsedeni v slavnostnem krogu.

Tako se je zgodilo, da sta skoro istočasno, ko sta Tarzan in Tambudza vtonila v temni noči džungle za vasjo, odšla v isto smer tudi že dva brza sela, k sreči po drugi gozdni poti...

Kmalu je bila vas tako daleč, da je bilo mogoče vsaj potihoma zopet govoriti. Tarzan je tudi takoj vprašal starko, če je opazila med belokožci tudi belo ženo z malim otrokom.

Tambudza je pritrdila in pristavila: »Majceno dete. Toda v naši vasi je umrlo za mrzlico in bilo tam tudi pokopano...«

Od vseh zapuščena.

Ko se je Jane zopet zavedla, je stal Andersen z malim otrokom v naročju pred njo. Bolečina in strah sta se takoj zopet pojavila v njenih potezih. V njenih očeh je sijala brezmejno globoka žalost.

»Kako vam je zdaj?« je sočutno vprašal Andersen. »Ste bolni?«

»Kje je moj otrok... moj otrok?« je zakričala in preslišala njegova vprašanja.

Andersen ji je molič grdo dete nasproti. Ona je strčila z glavo.

»To ni moje dete,« je hlastno odvrnila. »Saj to vi dobro veste, saj ste ravnotak lopov, kakor oni Rus!«

Andersenove modre oči so se razširile. Zares mu je bilo, kakor bi padel z oblakov.

»To ni vaš otrok...? Saj ste mi pravili, da je bilo vaše dete tudi na krovu »Kincade?«

»To tukaj? Ne, nikdar.« Odgovor je zvenel bolj trdno. »Kje je drugi otrok... moj otrok? Potem sta morala biti pač dva na ladji. Ta otrok mi je popolnoma tuj.«

»Drugega otroka ni bilo na ladji. Mislim, da je to-le tu vendarle vaš otrok. Čudno...«

Andersen se je v zadregi prestopal z ene na drugo nogo in pričel potem nemirno hoditi sem in tam. Jane je končno čutila, da je njegovo začudenje pristno. On zares ni vedel, da ji je »rešil« tujega otroka.

Malo bitje je pričelo kričati, brčalo v Švedovem naročju, se sklanjalo spredaj nazval in skoro proseče prožilo svoje ročice mladi ženi.

Bila je ginjena; skočila je z rahlim krikom pokonci in pritisnila malega k prsim.

Par minut je tiho jokala vase. Njen obraz je skoro izginil v umazani otroški obleki. Potem se je zdela, da je novo upanje preganlo prvo ostro bolečino. Gotovo, bila je razočarana, da je imela pri sebi namesto svojega ljubljenega Jacka tega grdega otroka... Toda kaj ni mogoče, da je bil mali Jack na naravnost čudežen način v zadnjem hipu pred odhodom »Kincade« iz Anglije iztrgan Rokovu iz rok...? Potem so jo zaposlile zopet proseče in hrepeneče oči in ročice malega otroka, ki je bil tako sam in daleč od ljubečega srca lastne matere izročeno grozotam divje džungle. Tako je dala ubogemu, nedolžnemu otroku vse, kar le more dati čuteče materinsko srce, dasi je bolešno razočaranje tiho in zmirom znova pretresalo njeno notranjost.

»Kaj nimate pojma, čigav je ta otrok?« se je obrnila k Andersenu.

Ta je odkimal in zamišljeno menil: »Če ni to vaš otrok, ne vem nobenega sveta. Rokov mi je dejal, da je to vaš otrok in je bil tudi sam o tem prepričan. Kaj naj storimo z otrokom? Jaz nikakor ne morem nazaj na »Kincado«. Rokov bi me takoj ustrelil. Pojdite vi nazaj! Popeljem vas k morju in par črncev vas bo potem spravilo k ladji...« Če bog hoče, bomo rešeni tako ali tako.

»Nikdar...« je kričala Jane. »Nikdar... niti za vse na svetu. Rajši umrem, kakor da bi prišla še enkrat temu lopovu v roke. Ne, midva pojdeva

dalje in vzameva s seboj to ubogo, malo stvarico.

Če bog hoče, bomo rešeni tako ali tako.

Za mlado ženo so prišli mukapolni dnevi in noči in zdela se ji je, kakor bi jo težilo težko in strašno breme bolečine in srčne tuge. Sama ni vedela, sta-li hodila s Švedom več dni skozi džunglo, ali cele tedne, leto dni... En sam žarek je dobrotno razsvetlil ta prepad bojazni in skrbi. To je bilo malo dete, ki se je v svojih ročicami nad njenim srcem tako trdno oklepalo njenih mehko božajočih materinskih rok.

Počasi se je zdela, kakor bi ji moglo to malo bitje izpolniti vrzel, ki je zijala v njenem srcu, odkar so ji ugrabili malega Jacka. Razume se, da ne popolno, toda njena materinska ljubezen je obkrožala od dne do dne zmirom jačje to tuje malo bitje z varujočimi in pozornimi rokami. Da, če je včasih zaprla oči, in so ji sladke sanje pričarale v spomin prve dneve njene materinske sreče, se ji je skoro zdela, da je to bitje v njenem naročju res njeno lastno dete...

Nekaj časa ste le počasi prodirala skozi džunglo. Tu in tam sta izvedela od divjakov, ki so prihajali od obale v notranjost dežele na lov, da jima Rokov še ni prišel na sled. To razveseljujoče dejstvo in posebno ozirni na vsekakor nežno, mlado

ženo so Andersen pripraviли do tega, da ni pretv raval hitrico njunega pohoda in je počival, kadar koli je bilo mogoče.

Šved je vztrajal pri tem, da mu je spotoma izročila otroka, da ga je nosil in tudi sicer ji je pomagal, kakor je vedel in znal, če je bilo le treba prizanašati njenim silam. Odkritje zamenjave otroka ga je vsekakor notranje zelo potrla in kakor ni mogel skriti žalosti nad svojo zmoto. Toda ko je bila mlada žena enkrat uverjena o njegovem odkritosrčnem značaju redke plemenitosti, ni mogla več trpeti njegovega neprestanega obtoževanja samega sebe. Skušala ga je pomiriti s tem, da mu je prigovarjala, da on pač ni mogel drugače storiti pri danem položaju stvari.

Zvečer je Andersen zmirom na ganljiv način skrbel za kolikor mogoče udobno prenočišče. Razpel je šotor na ugodno izbranim kraju in Mozuli so obdali taborišče krog in krog s kolikor mogoče močnim, neprodinim plotom iz trnja.

Pri kosilu je nudil Šved kar najboljšo stvar, ki so jih omogočale ne posebno bogate zaloge in pa lov. Najbolj so jo pa ganili plemeniti ozirni in vrljnost, s katero je ta mož občeval z njo.

Zdela se ji je naravnost čudežno in je padala iz enega začudenja v drugega, ko se ji je očitaval pod to odvrtno zunanostjo vsak dan znova redko plemeniti značaj. Da, končno se ji je zdela, da je zabrisala prirojena plemenitost in njegova nikdar utrujena skrb in dobrot vso neprijetno zunanost. Kakor bi se sedaj zrcalila vsa ljubeznjivost njegovega bitja tudi v potezah. — Baš sta napredovala malo hitreje, ko sta naenkrat čula, da jima je Rokov že tesno za petami in da pozna smer njihovega bega. Andersen je takoj dobil v neki vasi ob stranskem dotoku reke Ugambi čoln in zbežal s svojo malo družbo po reki navzgor.

Veslali so tako hitro, da niso nikjer ničesar več čuli o svojih zasledovalcih.

Toda nekega dne je bilo treba čoln zapustiti, ker je ostri tok zmirom ožje reke onemogočil vsako nadaljnjo vožnjo. Potonili so zopet v džunglo.

(Dalje prihodnjič.)

P. n.
šivilje in gospodinjne oporjamo, da sozopet dospeli

najboljši šivalni stroji „Gritzner“
v vseh opremanih za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarski stroji „Adler“ (Flachstef), cilindri, levorotni in krojaški. Pouk v vezenju ter kropanju perila in nogavic (štofanje) brezplačno edino le pri:

JOSIP PETELINC
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Popravila sprejemamo.

Najboljši uspeh imajo oglaš v Nar. Dnevniku!

AVTO VOZI
BREZ BENCINA
KURI Z OGLJEM
ZAHTEVAJ PROSPEKTE
JUGO-HAG
LJUBLJANA
BOHORIČEVA ul. 24. TEL. 560

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj
Stoewer-Record
Vrhunec finomehanike! Zastopstvo:
Lud. Baraga,
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

KUPUJTE pri onih trgovcih
ki oglašujejo v Narodnem Dnevniku

MALI OGLASI

Modna krojačnica
za gospode in dame KELC, Maribor, Stolna ul. 5, izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela.

Detelino seme, fižol in gobe
kupi
Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Parno vulkaniziranje
vse vrste gumijaste robe, kakor tudi popravila galoš sprejema po najkvalitetnejših cenah Peter Škafar, Ljubljana, Rimska c. 11.

8.000 K
nagrade dobi, kdor preskrbi poslovenemu, oženjenemu upokojencu mesto hišnika v sredini ali periferiji Ljubljane. Ponudbe na upravo lista pod »Tako! 8.000«.

Blagajna
znamke »National« (hebel) dobro ohranjena, se po ugodni ceni proda. — Natančneje se poizve v trgovini M. Hladnik v D. M. v Polju pri Ljubljani.

Opremljeno sobo
srednjo z dvema posteljami in dva solidna gospoda se išče za takoj! Ponudbe na upravo lista pod »Tako!«.

Išče se
velika prazna soba ali 2 majhni, svetli z električno razsvetljavo, če mogoče s separatnim vzhodom od juž. kolod. do Rimske ceste. Ponudbe je poslati na upravo lista pod »Zračno 17«.

Pomisli!
kako malo te stane mali oglaš, izračunaj lahko samo, da 20 besedi 5 din, vsaka nadaljnja beseda pa 30 para.

Išče se
mala preprosta sobica v sredini mesta. Ponudbe na upravo lista pod »Sob«.

Naslove
oddajalec in odjemalcev stanovanj, trgovskih in obrtnih lokalov, posojil, kreditov ter prodajalcev in kupcev hiš, posostev in premoženja dobiče proti mali odškodnini pri »Posredovalcu« Ljubljana, Sv. Petra c. 23.

Kaj je to?
napram uspehu, katerega tem potom dosežeš,

Družabnika
s 160 do 200.000 Din kapitala se išče za trgovino samo na veliko (2 dobro vpeljana predmeta) v Ljubljani s sodelovanjem v pisarni. Cenj. naslovjem po šifri »Dobro predmet« na Aloja Company, Ljubljana.

Sprejme se
več oseb na boljše domačo hrano. Natančneje se poizve v upravi lista.

Išče se
dobro vpeljan potnik papirne trgovine, ki bi bil pripravljen prevesti dobro dobo 3 mesečno sezonsko blago proti proviziji. Naslov ori upravi lista.

Prazne steklenice
od »Juhana« kupuje družba »Juhana«, Ljubljana, Gradšče 13.

Jesenski površnik
moški in žaketi s telovnikom, vse dobro ohranjeno se ugodno proda.

Proda se takoj
v sredini mesta Maribora na novo renovirana kavarna z elegantnim separajem ali »American bar« z velikim parkom in s stanovanjem 4 sob s priključnimi za takojšnjo vstopno za ceno 225.000 Din. Cenjena ponudba na Kavarno »Ristola« v Mariboru.

Proda se takoj
v sredini mesta Maribora na novo renovirana kavarna z elegantnim separajem ali »American bar« z velikim parkom in s stanovanjem 4 sob s priključnimi za takojšnjo vstopno za ceno 225.000 Din. Cenjena ponudba na Kavarno »Ristola« v Mariboru.

Zadnje novosti Zvezne knjigarne v Ljubljani, Marijin trg 8.

B. SKALICKY: „Kletarstvo“, strokovna knjiga za vinste trgovce, gostilničarje, vinogradnike i. t. d. Strani 200. — Vez. celo platno Din 72.—, broš. Din 60.— (s 85 ilustracijami).

Dr. A. ŠERKO: „Anatomija živčevja“, za zdravilnike in medicinare. Strani 304 (s 100 ilustracijami). Vez. Din 160.—, broš. Din 150.—

„PLEČNIK: „Repetitorij Anatomije“, I. del: „Skelet“. Vademecum za kolegije in rigorozne. Strani 80, broš. Din 24.—

„LUST-DOKLER: „Vojna z Jugurto“. Strani 123, broš. Din 16.—, vez. Din 22.—

Zahtevajte cenik!

BURROUGHS: „Tarzan, sin opice“, roman. Strani 304. Broš. Din 30.—, vez. Din 36.—

BURROUGHS: „Tarzan in svet“, roman. Strani 300. Broš. Din 30.—, vez. Din 36.—

MEŠKO KS: „Listki“, novela. Strani 144. Broš. Din 18.—, vez. Din 24.—

FEIGEL: „Domače živali“, humorističen spis. Strani 72. Broš. Din 10.—, vez. Din 15.—

LIPOVEC: „Spodobni ljudje“, petero enodeljank. (I. II. III. IV. in epilog skupaj.) Broš. Din 30.—, vez. Din 36.—

Zahtevajte cenik!

Specijalist
za gorske čevlje in jahalne škornje
P. LUKAS,
Ljubljana, Sv. Petra c. 7.

DRVA
trboveljski
PREMOG
H. PETRIC
LJUBLJANA
Gospodstvska c. 8
Telefon 343